



การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพกับการบริหารวิชาการ

ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษา ยะลา เขต 2

The Relationship between Characteristics of Professional Administrator and Academic Administration of School Administrators under Yala Primary Educational Service Area Office 2

อรินา หะยีบาราเฮง (Arina Hayibaraheng)¹ รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (Rungchatchadapom Vehachart)²

จรัส อติวิทยากรณ์ (Charat Atiwithayapom)³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพกับการบริหารวิชาการและศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพกับการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลา เขต 2 กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าวิชาการและครูจำนวน 285 คน เครื่องมือการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับมีความเชื่อมั่น เท่ากับ .96 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่าคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรม รองลงมาคือ ด้านการเป็นผู้นำด้านวิชาการ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการเป็นผู้นำด้านสังคมและชุมชน ระดับการปฏิบัติงานด้านการบริหารวิชาการ ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การปฏิบัติงานด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา รองลงมาคือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพกับการบริหารวิชาการผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ.01

คำสำคัญ: คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ การบริหารวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษา

1 นักศึกษาหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยทักษิณ kis.wan.yan@gmail.com

2 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประธานสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ vahachart@gmail.com

3 รองศาสตราจารย์ ประธานสาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ aj.jaras@gmail.com



การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

Abstract

The objectives of this research were to study 1) characteristics of professional and academic administration of school administrators under Yala Primary Educational Service Area Office 2. and 2) The relationship between characteristics of professional administrator and academic administration of school administrators under Yala Primary Educational Service Area Office 2. The sample were 285 administrator, academic head and teachers. Data were collected by means of questionnaires 5 level and analyzed by using program computing to obtain percentage, frequency, mean, standard deviation, and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient. The research results revealed that : the overall and each aspects of characteristics of professional administrator were at middle level. The highest aspect was moral and ethic of leaders while the lower aspect was academic leadership. The lowest aspect was social and community leadership. The overall and each aspects of academic administrators were at middle level. The highest aspect was quality assurance in education while the lower aspect was development of learning process. The lowest aspect was media development innovation and technology for education. The overall relationship between characteristics of professional administrator and academic administration of school administrators was positive at middle level and there was statistically significant at .01 level.



Keywords: Characteristics of professional, Academic administration, Administrator



การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

บทนำ

การจัดการศึกษาของประเทศก็ยังมีจุดอ่อนหลายประการที่จำเป็นต้องได้รับการปรับเปลี่ยนให้มีความเข้มแข็งขึ้น ทั้งในเชิงการบริหารจัดการศึกษา คุณภาพการจัดการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551, น.48) การศึกษาเป็นกลไกพื้นฐานในการพัฒนาคนและเป็นกระบวนการที่สังคมหวังพึ่งพาให้เป็นเครื่องมือในการเตรียมคนและสังคมให้พร้อมที่จะรับการเปลี่ยนแปลงเพื่อการพัฒนาประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนใต้ ซึ่งมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างไปจากพื้นที่อื่นๆ ทั้งในแง่ของความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ ความหลากหลายทางเชื้อชาติ ศาสนาและวัฒนธรรม ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวไทยเชื้อสายมลายูที่นับถือศาสนาอิสลามและใช้ภาษามลายูท้องถิ่นในชีวิตประจำวัน การจะสร้างความเข้าใจร่วมกันและความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเพื่อสร้างสันติสุขอย่างยั่งยืนในพื้นที่ จำเป็นต้องใช้ระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ (เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์, 2552, น.2) โดยจะต้องใช้บุคลากรมืออาชีพมาบริหาร ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญมากในการบริหารองค์กร โดยเฉพาะบทบาทในการบริหารงานด้านวิชาการ ผู้บริหารเปรียบได้ว่าเป็นจอมทัพสำคัญที่จะนำพาองค์กรให้ก้าวไปในกระแสของการปฏิรูปได้อย่างมีเกียรติและศักดิ์ศรีผู้บริหารในยุคของการเปลี่ยนแปลงทางบริบทหลากหลายส่วนนั้นน่าจะเปรียบได้กับ “ผู้บริหารมืออาชีพ” จึงจะเหมาะสมกับสภาพการณ์ปัจจุบันซึ่งบุคลากรดังกล่าวที่หมายรวมถึง “ผู้บริหาร โรงเรียน/สถานศึกษามืออาชีพ” และ “ผู้บริหารการศึกษามืออาชีพ” เหล่านี้ประจักษ์ชัดถึงภารกิจสำคัญของขบวนการไฟฟ้า ยุคปฏิรูปการศึกษาที่จะทำหน้าที่สำคัญต่อการขับเคลื่อนขบวนการไฟฟ้าไปสู่เป้าหมายที่พึงประสงค์ได้โดยการกำหนดเป็นยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาสู่การปฏิบัติที่แสดงให้เห็นถึงคุณภาพศักยภาพเกิดประโยชน์สูงสุดในพื้นที่การศึกษานั้นเอง ฉะนั้น “การที่ผู้บริหารไม่ได้บริหารงานโดยเน้นงานวิชาการโดยตรง ทำให้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาได้” “ผู้บริหารต้องศึกษาและพัฒนาตนเอง ให้สมกับเป็นผู้บริหารมืออาชีพ และเป็นวิชาชีพชั้นสูง (Professional) อย่างแท้จริง จึงจะสามารถบริหารและจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ” (รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ, 2555, ปกหลัง) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ชีระ บุญเจริญ (2547: น.62) กล่าวว่า ประสิทธิภาพของการบริหาร การดำเนินงานของสถานศึกษาขึ้นอยู่กับผู้อำนวยการสถานศึกษา ซึ่งเป็นผู้นำในการบริหารจัดการ โดยเฉพาะด้านวิชาการ ผลผลิตที่ได้ก็คือคุณภาพนักเรียน ดังนั้น ความสำเร็จหรือล้มเหลวของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา จึงอยู่ที่การบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญ และในองค์ประกอบนี้ผู้ที่จะนำการศึกษาไปสู่เป้าหมายให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และมีคุณภาพก็คือ ผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องมองการศึกษาในอนาคตเป็นการศึกษาตลอดชีวิตที่กล่าวถึงผู้เรียน ศูนย์การเรียนรู้ กล่าวถึงครูในฐานะแหล่งความรู้และผู้อำนวยความสะดวก ผู้บริหารจะต้องมีคุณลักษณะความเป็นมืออาชีพที่มีความเป็นผู้นำด้านคุณธรรม จริยธรรม ผู้นำด้านการบริหารจัดการ ผู้นำด้านการบริหารวิชาการ ผู้นำด้านสังคม ชุมชน และผู้นำด้านการพัฒนาตนเองในเชิงการบริหาร ซึ่งคุณลักษณะเป็นนักบริหารมืออาชีพจะต้องมีความสัมพันธ์การบริหารทางวิชาการทั้ง 12 ด้าน ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตร การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การส่งเสริมและร่วมมือทางวิชาการแก่ชุมชน การ



การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

ประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาอื่นและองค์กรอื่น และการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุทธศาสตร์หน่วยงานอื่นและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ซึ่งการบริหารวิชาการนั้นเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาการเรียนการสอนสร้างพลเมืองให้สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นได้อย่างมีความสุข

ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 2 เพราะผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลสำคัญของสถานศึกษาและเป็นผู้นำวิชาชีพที่จะต้องมีความรู้ ความสามารถ และมีคุณธรรม จริยธรรม ตลอดทั้งจรรยาบรรณวิชาชีพที่ดี และผู้บริหารจะต้องเป็น “มืออาชีพ” จึงจะนำไปสู่การจัดการศึกษาและการบริหารการศึกษาที่ดีและมีประสิทธิภาพ และสนใจศึกษาการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 2 ซึ่งงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญที่จะเป็นตัวบ่งชี้ถึงประสิทธิภาพในการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาคุณลักษณะของผู้บริหารให้เป็นนักบริหารมืออาชีพและพัฒนาการบริหารงานวิชาการให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพกับการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 2
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพกับการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขต 2

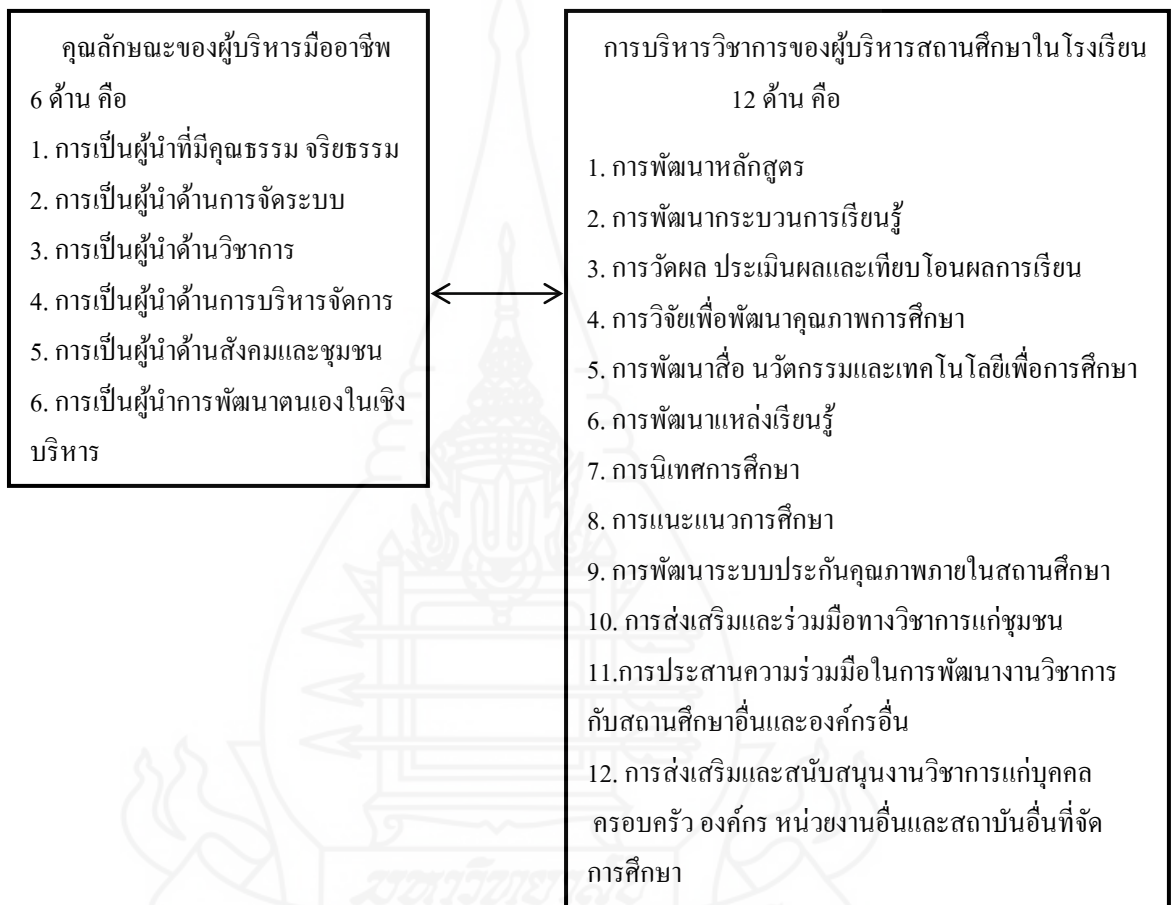


การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพกับการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 แล้วนำมาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังภาพที่ 1



วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) ประชากรที่ศึกษาคือผู้บริหารสถานศึกษาหัวหน้าวิชาการและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 จำนวน 859 คน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 285 คน โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 608) ใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วย 3 ส่วนคือ (1) สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม (2) คุณลักษณะความเป็นนักบริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา (3) การบริหารวิชาการแบบสอบถามในส่วนที่ (2) และ (3) มีค่าความสอดคล้องของเนื้อหาของแบบสอบถาม (Index of Item-Objective Congruence: IOC) สูงกว่า .80 ทุกข้อ และมีค่าความเที่ยง เท่ากับ .94 และ .96 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยแจก



การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

แจ้งความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความสัมพันธ์โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัย

1. คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเขต 2 คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพมี 6 ประการ คือ 1) การเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรม 2) การเป็นผู้นำด้านการจัดระบบ 3) การเป็นผู้นำด้านวิชาการ 4) การเป็นผู้นำด้านการบริหารจัดการ 5) การเป็นผู้นำด้านสังคมและชุมชน 6) การเป็นผู้นำการพัฒนาด้านตนเองในเชิงบริหารโดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรม รองลงมาคือด้านการเป็นผู้นำด้านวิชาการ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการเป็นผู้นำด้านสังคมและชุมชน รายละเอียดของแต่ละด้าน มีดังนี้

1.1.1 ด้านการเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่วนมากมีคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ให้ความช่วยเหลือผู้ได้บังคับบัญชาด้วยความเต็มใจรองลงมา คือ ให้อำนาจและกำลังใจต่อผู้ได้บังคับบัญชาในการปฏิบัติงานส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และผู้ได้บังคับบัญชาด้วยความเป็นธรรม

1.1.2 ด้านการเป็นผู้นำด้านการจัดระบบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

1.1.3 ด้านการเป็นผู้นำด้านวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการประสานความร่วมมือ คณะครู ชุมชนและองค์กรอื่น รองลงมา คือ มีการวางแผนกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของหน่วยงานต้นสังกัด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้พัฒนาด้านตนเองให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสื่อและเทคโนโลยีสมัยใหม่

1.1.4 ด้านการเป็นผู้นำด้านการบริหารจัดการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ส่งเสริมสนับสนุนครูในการวางแผนด้านงานวิชาการ และส่งเสริมให้ครูมีความรู้และวุฒิสูงขึ้น เช่น ให้ออกสในการศึกษาต่อหรือเข้ารับการอบรมเพื่อเลื่อนวิทยฐานะเพื่อนำความรู้ไปเผยแพร่แก่นักเรียน รองลงมา คือ ส่งเสริมให้มีการรวบรวมสื่อ การเรียนการสอน เอกสารการสอน คู่มือครูและอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อช่วยเหลือครูในการสอน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ส่งเสริมและควบคุมงานด้านวิชาการ ผู้บริหารจะต้องติดตามและควบคุมงานวิชาการให้ได้มาตรฐาน

1.1.5 ด้านการเป็นผู้นำด้านสังคมและชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อของคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง



การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

1.1.6 ด้านการเป็นผู้นำการพัฒนาตนเองในเชิงบริหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา รองลงมา คือ มีการศึกษาหาความรู้และพัฒนาตนเอง เพื่อนำความรู้มาใช้ในการบริหารจัดการ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา

2. การบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2

2.1 ระดับการปฏิบัติงานด้านการบริหารวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลาเขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ด้านต่างๆ ทั้ง 12 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การปฏิบัติงานด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รายละเอียดของแต่ละด้าน มีดังนี้

2.1.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อในการปฏิบัติงานด้านการบริหารวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง

2.1.2 ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับการปฏิบัติงานด้านการบริหารวิชาการอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน รองลงมา คือ จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ อย่างมีความสุขและสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ส่วนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมเน้น ฝึกทักษะกระบวนการคิด เรียนรู้ได้จากประสบการณ์จริง

2.1.3 ด้านการวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อในการปฏิบัติงานด้านการบริหารวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง

2.1.4 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อในการปฏิบัติงานด้านการบริหารวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง

2.1.5 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อในการปฏิบัติงานด้านการบริหารวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง

2.1.6 ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับการปฏิบัติงานด้านการบริหารวิชาการอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ จัดให้มีการสำรวจแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในและนอกสถานศึกษา รองลงมา คือ ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้ใช้แหล่งรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ส่วนข้อเฉลี่ยต่ำสุด คือ ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นวิทยากรพิเศษ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2.1.7 ด้านการนิเทศการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับการปฏิบัติงานด้านการบริหารวิชาการอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เผยแพร่ความสำเร็จของคณะครูในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน รองลงมา คือ มีการวางแผนการนิเทศ



การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

ติดตามงานวิชาการและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ติดตามประเมินผล การดำเนินการร่วมกับคณะครูในสถานศึกษาและให้ข้อมูลป้อนกลับแก่คณะครู ให้ความเห็นความก้าวหน้าของตนเอง

2.1.8 ด้านการแนะแนวการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อในการปฏิบัติงานด้านการบริหารวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง

2.1.9 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับการปฏิบัติงานด้านการบริหารวิชาการอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการสร้างเครือข่ายประสานความร่วมมือในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รองลงมา คือ มีการจัดโครงสร้างองค์กรรองรับการประกันคุณภาพในสถานศึกษามีการดำเนินการและติดตามพัฒนางานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ จัดให้มีการประเมินตนเองและตรวจสอบภายนอก เพื่อทบทวนคุณภาพการดำเนินงานที่ผ่านมา

2.1.10 ด้านการส่งเสริมและร่วมมือทางวิชาการแก่ชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับการปฏิบัติงานด้านการบริหารวิชาการอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ด้านวิชาการระหว่างครูและบุคลากร องค์กร ในชุมชน รองลงมา คือ ส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมทางวิชาการในโรงเรียน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ส่งเสริมการปฏิบัติงานวิชาการที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพและคุณภาพชีวิตของชุมชนและท้องถิ่น

2.1.11 ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาอื่นและองค์กรอื่น ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อในการปฏิบัติงานด้านการบริหารวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง

2.1.12 ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุติธรรม องค์กรหน่วยงานอื่น และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อในการปฏิบัติงานด้านการบริหารวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง

3. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพกับการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2

ความสัมพันธ์ของคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพกับการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 ในภาพรวม มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ.01 เมื่อพิจารณารายด้านของคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ พบว่า ด้านที่มีความสัมพันธ์สูงสุดกับการบริหารวิชาการ คือ ด้านการเป็นผู้นำด้านการบริหารจัดการ($r = 0.53$) มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ ด้านการเป็นผู้นำด้านสังคมและชุมชน ($r = 0.52$) มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านที่มีความสัมพันธ์ต่ำที่สุด คือ ด้านการเป็นผู้นำที่มีคุณธรรมจริยธรรม($r = 0.36$) มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ



การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

อภิปรายผลการวิจัย

1. คุณลักษณะของผู้บริหารมีอาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าคุณลักษณะของผู้บริหารมีอาชีพที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจุบันได้มีการเน้นความสำคัญทางด้านคุณธรรม จริยธรรม ผู้บริหารควรมีการตระหนักรู้กันอย่างยิ่ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพบุลย์ จำปาพันธ์ (2555) ได้วิจัย คุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 พบว่า ผู้บริหารที่มีคุณธรรมจริยธรรมสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีในการประพฤติเพื่อให้ผู้ใต้บังคับบัญชาใช้เป็นแบบอย่าง ใช้ศิลปะควบคู่กับยุทธศาสตร์หรือหลักการต่างๆ ในการบริหาร ที่จะทำให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายเกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลอย่างแท้จริงและสอดคล้องกับงานวิจัยของชนากัทร เกิดประกอบ (2552) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารมีอาชีพกับคุณภาพงานวิชาการตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทอง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความเห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอ่างทองมีคุณลักษณะของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ คือ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านการบริหารการมีส่วนร่วม ด้านบุคลิกภาพที่ดี ด้านวิสัยทัศน์ และด้านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง โดยตัวแปรทั้งสองมีความแปรปรวนร่วมกันร้อยละ 33 และสอดคล้องกับงานวิจัยของรัชนิ ชมศรี เคน (2551) ได้ศึกษา การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนอนุบาลกันทรวิชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 พบว่า สถานศึกษาควรพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์ โดยสอดแทรกหลักคุณธรรมคำสอนในทุกระบบการเรียนรู้ จัดกิจกรรมอบรมนักเรียนหน้าเสาธงและกิจกรรมอบรมนักเรียนประจำวันสุดสัปดาห์ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีระเบียบวินัย มีความรับผิดชอบ มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความกตัญญูต่อผู้ที่มีพระคุณ มีความเมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และรู้จักประหยัดทรัพย์สิ้น ซึ่งพฤติกรรมอันพึงประสงค์ที่เห็นได้ชัดเจน คือ การเดินแถวเพื่อเคารพธงชาติ การเข้ารับบริการต่างๆ เป็นไปตามลำดับก่อนหลัง ไม่แย่งชิงกัน ปฏิบัติตนทำความสะอาดห้องเรียนเป็นประจำ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำงานระบบกลุ่ม ทำหน้าที่ของตนเองอย่าง และสอดคล้องกับงานวิจัยของประเสริฐ อินทะมนต์ (2557) ได้ศึกษา คุณลักษณะของผู้บริหารมีอาชีพตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 พบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารมีอาชีพโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า เกือบทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ยกเว้นด้านการเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรมและด้านการเป็นผู้นำด้านการบริหารจัดการที่อยู่ในระดับมาก
2. การปฏิบัติงานด้านการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน สำหรับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การปฏิบัติงานด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษารองลงมา คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี



การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

เพื่อการศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาได้ถูกกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 6 มาตรา 48 ให้นิยามต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรับรองการประกันคุณภาพภายนอก ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับปริญญาตรี ได้กำหนดให้โรงเรียนทุกโรงเรียนต้องดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในทุกแห่งอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารมีอาชีพกับการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 คุณลักษณะของผู้บริหารมีอาชีพของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารวิชาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้านของคุณลักษณะของผู้บริหารมีอาชีพ พบว่า ด้านที่มีความสัมพันธ์สูงที่สุดกับการบริหารวิชาการ คือ ด้านการเป็นผู้นำด้านการบริหารจัดการ มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา คือ ด้านการเป็นผู้นำด้านสังคมและชุมชน มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านที่มีความสัมพันธ์ต่ำที่สุด คือ ด้านการเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรม มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพด้านการบริหารจัดการ เป็นการแสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีการกำหนดแผนการดำเนินการและวิธีการเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย บริหารจัดการตามหลักและกระบวนการจัดการเน้นการกระจายอำนาจ ใช้กระบวนการมีส่วนร่วม จัดลำดับความสำคัญของงาน ทบทวนโครงสร้างองค์กรและระบบการจัดการพัฒนาระบบและกระบวนการวางแผนงบประมาณ จัดทำรายงานการปฏิบัติการตามแผนสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้เปลี่ยนแปลงปรับปรุงโครงสร้างองค์กร สร้างสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยในโรงเรียน กำหนดตำแหน่งสายงานการบังคับบัญชา ติดตามดูแลการปฏิบัติงานและประเมินผลงานที่ได้ลงมือปฏิบัติซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของคำมายบุญสนอง (2551) ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะความเป็นนักบริหารมีอาชีพกับการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 พบว่า คุณลักษณะความเป็นนักบริหารมีอาชีพของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารวิชาการในโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารมีอาชีพกับการบริหารวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 2 พบว่า การเป็นผู้นำด้านการบริหารจัดการ ผู้บริหารต้องมีการวางแผนงานอย่างเป็นระบบ จัดลำดับความสำคัญของงาน ทบทวนโครงสร้างองค์กรและระบบการจัดการที่ดี มีการกระจายงานที่เหมาะสม และใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีการปรึกษาหารือกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ร่วมกันตัดสินใจแก้ปัญหา ร่วมกัน สามารถเป็นแบบอย่างที่ดี และการเป็นผู้นำด้านสังคมและชุมชน ผู้บริหารสามารถสร้างกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสัมพันธ์อันดีกับชุมชน สร้างความมั่นคงและสร้างโอกาสทางการศึกษา เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วม และสามารถเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและกิจกรรม



การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

ของสถานศึกษาไปสู่ชุมชน ส่วนด้านการเป็นผู้นำที่มีคุณธรรม จริยธรรมนั้น ผู้บริหารที่ดีควรเป็นแบบอย่างที่ดี มีเหตุผลและมนุษยสัมพันธ์ดี มีความเสียสละ เห็นประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าของตน มีความยุติธรรม และมองโลกในแง่ดี ที่สำคัญจะต้องมีหลักธรรมที่เรียกว่า พรหมวิหาร 4 และสังคหวัตถุ 4

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). แนวทางการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารจัดการ พ.ศ.2550. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- คำมาข นุญสนอง. (2551). ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะความเป็นนักบริหารมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, เลย.
- ชนาภัทร เกิดประกอบ. (2552). ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพกับคุณภาพงานวิชาการตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอ่างทอง (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, พระนครศรีอยุธยา.
- ธีระ รุญเจริญ. (2547). สภาพปัจจุบันและปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารและจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง.
- ประเสริฐ อินทะมนต์. (2557). คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 25 (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ไพบูลย์ จำปานัน. (2555). คุณลักษณะความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 28 (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, อุบลราชธานี.
- รัชนี ขมศรีเคน. (2551). การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนอนุบาลกันทรวิชัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 (วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2555). การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (พิมพ์ครั้งที่ 6). สงขลา : โรงพิมพ์นาซิลป์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). กรอบทิศทางการพัฒนาการศึกษาในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2555)ที่สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ(พ.ศ.2549-2559). กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2552). สภาพการจัดการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้. (พิมพ์ครั้งที่ 3) กรุงเทพฯ :



การจัดประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 5

The 5th STOU Graduate Research Conference

รายงานวิจัย วี.ที.ซี.คอมมิวนิเคชั่น.

Krejcie, R. V. and Morgan W.D. (1970). "Determining Sample Size for Research Activities," Education and Psychological Measurement. 30(3), 608.

